

شفاعت در قرآن

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: شاه ولی اصغری

استاد راهنما: محمد جعفر حسینیان

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: عباس اشجع

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: جامعه المصطفی

تاریخ دفاع: 1380

واحد:

کلمات کلیدی: شفاعت، گناه، پیامبران، امامان، توسل، شیعه

شفاعت در اصطلاح عامه به معنای استفاده شفیع از موقعیت خود برای عوض کردن نظر صاحب قدرت درباره مجازات زبردستان است، که این معنا درباره خداوند درست نیست، زیرا خدا اشتباه نمی‌کند تا کسی بخواهد نظر او را عوض کند. اما نزد شیعه شفاعت به این معناست که شخص گناه کار موجباتی را فراهم می‌سازد تا به وسیله ارتباط با شفیع، وضعیت خود را ارتقا دهد. حقیقت شفاعت رسیدن رحمت و مغفرت الهی به گناه کارانی است که لیاقت بخشش را داشته باشند. دیدگاه علمای اهل سنت درباره مسأله شفاعت بسیار پراکنده و مختلف است، و نظر واحدی قابل استنباط نیست. شفاعت در معانی و انواع گوناگونی استعمال شده، که از جمله می‌توان به شفاعت در نظام آفرینش، به معنای رهبری، شهادت گواهان بر اعمال، و شفاعت در آموزش اشاره نمود. برای تحقق شفاعت باید شرایطی مانند فراهم کردن زمینه اذن الهی برای شفاعت، انجام وظایف عبودیت و اظهار آن با تواضع، جلب رضایت الهی، حفظ حدود، و بقای ارتباط با شفیعان ضروری است. اعتقاد به شفاعت، پیامدهای مثبت و آثار تربیتی مانند ایجاد امید در دل گناه کاران، بازداري از گناه، و ایجاد ارتباط معنوی با شفیعان را به همراه دارد. در قرآن کریم آیات متعددی به مسأله شفاعت پرداخته است؛ برخی از این آیات، شفاعت را نفی می‌کند، برخی آن را مخصوص خدا می‌دانند، و بعضی آیات نیز شفاعت را منوط به اذن الهی و وجود شرایط دانسته است. در مجموع می‌توان گفت شفاعتی که در قرآن نفی شده آن است که مستقل از اراده خدا، و بر اساس اراده و رحمت شفیع باشد. همچنین برای شفاعت مورد نظر قرآن باید شرایط لازم فراهم گردد. بدین ترتیب، با توجه به مستقل نبودن شفیعان، تفضلی بودن شفاعت و انجام آن بر اساس ضوابط الهی، دیگر جایی برای شبهاتی از قبیل شرک بودن درخواست از غیر خدا، ناسازگاری با عدل الهی، تضاد با خواست خدا و لغو بودن آن باقی نمی‌ماند.